

DE VERZOPEN KATTEN EN DE HOLLANDER

Eerste druk april 2010
Tweede druk april 2010
Derde druk oktober 2010
Vierde druk februari 2011

© Copyright 2010 DETLEV VAN HEEST

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Detlev van Heest

De verzopen katten
en de Hollander

roman

Uitgeverij G.A. van Oorschot
Amsterdam

Voor Han

Ten geleide

In het westen van Tokyo bevindt zich de schilderachtige buurtschap Nieuwloofwijk. De huisjes in Nieuwloofwijk staan dicht opeengepakt. Het mag een wonder heten dat daartussen nog ruimte is voor een paar bomen, vijvers en beekjes. De weggetjes zijn er niet veel meer dan geasfalteerde paden, smal en kronkelig, en niet berekend op auto's. Nieuwloofwijk heeft zelfs een parkje, de voormalige tuin van een in zijn tijd bekende schrijver. Daar, naast dit parkje, aan de voet van een steile, zij het niet erg hoge heuvel, zijn de volgende portretten opgetekend.

Mevrouw Suzuki

Tegenover ons aan het steegje woonde mevrouw Suzuki. In de parapluiebak buiten, naast haar voordeur, stond een stok, een ontbaste tak met een natuurlijke kromming, waarop meneer Suzuki leunde toen het niet meer zo goed ging. Zijn weduwe liet de stok daar maar staan, zoals ze ook zijn naam aan de poort niet verving door de hare.

Over haar gezondheid klaagde ze niet, hoewel ze geregeld naar een ziekenhuisje moest om haar kwalen te laten onderdrukken. Dan kwam ze weer opgewekt thuis met een plastic tasje vol pillen. 'De helft van deze pillen geven ze me om de bijwerkingen van die andere helft weg te nemen. Die pillen verwoesten je maag, hè. De jongens drukken me altijd op het hart ze allemaal te slikken. Dat doe ik dan maar. Tegenwoordig laten de jongens me zelfs yoghurt eten. Voor mijn botten. Ik kan er maar weinig van op. Vroeger hadden we dat niet, hoor. Yoghurt!'

Voor een Japanse van haar leeftijd was ze vrij groot. 'Vroeger was ik één-zevenenvijftig. Op school stond ik altijd helemaal vooraan, want we werden op lengte gezet. Omdat ik zo lang was deed ik aan atletiek. Ik kon goed hardlopen. Ja, lang geleden hoor. Ik heb toen ook meegedaan aan de nationale atletiekkampioenschappen. Het was de eerste keer dat ik van huis was.' Mevrouw Suzuki kwam van het platteland, uit een van de noordelijke provincies. Het zoemende dialect van haar streek sprak ze nog steeds. 'De jongens uit mijn dorp vonden me wel leuk geloof ik, maar ook alleen omdat ze niet wisten hoe de jonge vrouwen in de stad eruitzagen.'

‘Nou, u mag er wezen.’

‘Nee hoor. Ik ben een lang geleden verwelkte bloem. Ooit heb je een dagje gebloeid, zoals men wel zegt.’

*

Mevrouw Schaduwberg wandelde elke dag tweemaal met haar hondje de heuvel af, op weg naar mevrouw Suzuki. Mevrouw Schaduwberg was weliswaar oud, maar nog niet zo oud als haar vriendin en daardoor in tegenstelling tot mevrouw Suzuki in staat mijn naam te onthouden. ‘Meneer Heesto!’ En dan volgden vragen. ‘Waar werkt uw vrouw?’ En: ‘Waarom gaat zij met de fiets naar kantoor?’ Of: ‘Waarom heeft u geen kinderen, meneer Heesto?’

Op een ochtend was ze weer met haar hondje op weg naar haar vriendin. ‘O, meneer Heesto! U bent weer terug! Meneer Heesto is terug!’ riep ze nu ook tegen Tsjibi, het hondje. Ze opende mevrouw Suzuki’s poort, liep naar de voordeur, draaide haar hoofd in mijn richting. ‘Was u naar uw land?’

‘Nee, ik was niet naar Nederland.’ Over de balustrade van de veranda schudde ik mijn laken uit. Haartjes van Kootje dwarrelden boven de steeg.

‘Was u op reis?’

‘Ja, op reis.’

‘We maakten ons allemaal ongerust over u. Alle mensen hier in de buurt. Het was aldoor donker bij u. Geen beweging in huis.’ Mevrouw Schaduwberg drukte op de bel en zei ‘bingbong!’ tegen het hondje. ‘Waarheen voerde de reis?’

‘Australië.’

‘O, Australië. Meneer Heesto was op reis naar Australië.’ Ze opende de voordeur. In het halletje maakten de twee vriendinnen een praatje. Het hondje kreeg een snoepje van mevrouw Suzuki.

’s Middags haalde ik wasgoed van de veranda binnen. De krantenjongen van *De Tijding*, een jaar of veertig oud, trok

zijn brommer op de standaard, liet de motor draaien. Hij liep door de poort en opende de voordeur. 'Mevrouw Suzuki! Het abonnementsgeld!'

Mevrouw Suzuki was blij met elke bezoeker. Ook Jehova's getuigen, die in onze buurt dikwijls paarsgewijs aan de deur verschenen, mochten bij haar op een kopje groene thee rekenen. Omdat ze niet te bekeren viel en de bezoeken aan haar te tijdrovend werden geacht, begonnen de getuigen van de Onuitsprekelijke haar te mijden.

De krantenjongen kwam weer naar buiten, zette de motor af, stak een sigaret op en ging weer naar binnen. Nogmaals kwam hij naar buiten, tikte de as van zijn sigaret af, ging weer naar binnen.

*

Mevrouw Suzuki kwam me in de steeg tegemoet. 'Dat is een tijd geleden! Nooit uw beddegoed meer over de balustrade. 's Avonds nooit meer licht bij u. Ik dacht dat u misschien stil-letjes verhuisd was. Het is fijn dat u weer terug bent.'

'We waren op reis.'

'Ja, dat hoorde ik van mevrouw Schaduwberg.'

*

Bij het buitenzetten van de vuilniszakken kwam ik mevrouw Boomdorp tegen. Ik wenste haar een goede morgen en zette mijn vuilniszak achteloos neer. Mevrouw Boomdorp besteedde minuten aan de ordening van de verzamelde vuilniszakken.

Mevrouw Schaduwberg kwam met Tsjibi de steeg in. 'Wat een mooie clematis is dat toch.'

'Is er ook een Japans woord voor clematis?' vroeg ik.

'Iedereen zegt gewoon clematis,' zei ze na enig gepeins. 'Hoe is het met uw kat?'

'Met Kootje is het goed. Ze slaapt. Op de veranda. Ze is net terug van een vermoeiende nacht.'

‘Ik heb uw vrouw al een tijd niet gezien. Is ze op zakenreis?’

‘Nee, ze is naar kantoor.’

Mevrouw Boomdorp trippelde met een boogje om me heen. Ze minderde vaart, wees omhoog: ‘Mag uw clematis wel langs de elektrische bedrading klimmen?’

‘Die leiding is oud. Er stroomt niets meer door,’ antwoordde ik geërgerd.

‘O, ja. Wat praat u toch goed Japans,’ zei mevrouw Boomdorp, een formule gebruikend die gereserveerd was voor buitenlanders die in hun worsteling met de taal het onderspit dolven.

Achter me hoorde ik mevrouw Schaduwberg ‘bingbong!’ tegen het hondje zeggen.

*

‘Is uw vrouw al terug?’ vroeg mevrouw Suzuki. Bij haar buitenkraan vulde ze een blauwe gieter.

‘Ja hoor, ze is weer terug.’

‘Maar ik zie haar zelden meer.’

‘Ze komt vaak laat terug van haar werk.’

‘Hoe laat dan?’

‘Om een uur of acht.’

‘En ’s ochtends? Hoe laat verlaat ze het huis?’

‘Niet zo vroeg. Meestal om een uur of negen.’

‘Dat is wel laat, ja. Zou ze niet beter wat vroeger kunnen vertrekken en vroeger thuis kunnen komen? Nu zit u de hele dag maar alleen.’

‘Ach, daaraan zijn ook wel voordelen verbonden.’

Mevrouw Suzuki knikte. ‘U kunt het beddegoed uithangen en het huis opruimen als u alleen bent,’ begreep ze.

‘Zo is het.’

‘Zijn die nou al uitgebloeid?’ vroeg ze, wijzend naar de bloemen van de uurwerkplant.

‘Nee, ze beginnen juist te bloeien. Ze zitten vol knoppen.’

‘En die bloemetjes? Die lijken wel uit de muur te groeien. Zijn die daar vanzelf opgekomen?’

‘Nee, die hebben we in de voegen geplant. Het zijn muurbloemen.’

‘In de voegen geplant?’

‘Ja, die hebben we daar vorig jaar geplant.’

‘Iets poten in een muur? Dat lijkt me heel moeilijk.’

‘Hoe is het met uw gezondheid? De warmte is zeker wel prettig voor u?’

‘Op mijn leeftijd gaat het natuurlijk niet zo goed meer, maar de warmte is inderdaad weldadig. Maar door de warmte schiet ook overal het onkruid op. Ik moet veel bukken om het uit te trekken. Daarvan krijg ik het aan mijn rug.’

*

Op een avond zagen we Kootje op het dak van mevrouw Suzuki springen. Elk stapje op het bliken dak veroorzaakte kabaal. Mevrouw Suzuki kwam naar buiten en keek naar boven. In het donker kon ze de poes niet zien.

De volgende morgen stond ze in haar tuin.

‘Eh, ik schaam me er een beetje voor,’ hakkelde ik, ‘maar eh, onze poes was gisteravond op uw dak gesprongen. Ze is lief, maar ze is nog wel eens stout. Had u haar gehoord?’

‘Nee hoor, ik hoor nooit iets, maar dat komt omdat mijn televisie altijd zo hard aanstaat, hè. Hebt u zin in een kopje thee?’

‘Ja, lekker, daar heb ik wel zin in.’

‘Hé, daar is mijn oudste.’

Haar zoon liep door het park. We bogen naar elkaar, noemden onze naam. Ik verontschuldigde me bij hem voor mijn ongeschoren gezicht.

Binnen stak hij meteen een kaars aan op het boeddhistische huisaltaartje, een gebedje prevelend. Boven het altaar hing een grote foto van de oude meneer Suzuki.

‘Ja, dat is een foto van mijn man toen hij nog jong was. Hij

was toen drieënzeventig. Ja, we moesten toch een goede foto van hem ophangen, hè?’

Zoon Suzuki werkte bij de nachtwacht van het telefoonbedrijf waar hij zes jaar geleden met pensioen ging. ‘Een gek land, hè? Dat je moet doorwerken na je pensionering, omdat we van de overheid geen steun krijgen.’

‘Hebt u laatst nog gestemd?’ vroeg ik haar.

‘Ja natuurlijk. Alleen het regende zo die dag. Ik was helemaal naar het stembureau gelopen en toen ik daar aankwam, was ik vergeten op wie ik ook weer moest stemmen. Toen ben ik naar huis teruggelopen om mijn zoons op te bellen en te vragen op wie ik ook weer moest stemmen. Ik heb het opgeschreven en ik ben daarna nog een keer naar het stembureau gelopen. Hebt u ook gestemd?’

‘Nee, als buitenlanders mogen we alleen belasting betalen.’

‘Is dat in uw land ook zo dat buitenlanders niet mogen stemmen?’ vroeg ze.

‘Bij ons mogen ze ook alleen maar belasting betalen.’

‘U woont hier toch al heel lang?’ vroeg de zoon niet erg geïnteresseerd.

‘Acht jaar, mijn vrouw negen jaar.’

‘En kunt u dan niet de Japanse nationaliteit aannemen?’

‘Daar hebben we nog niet aan gedacht. Maar het is voor ons niet echt nodig om Japanner te worden. Mijn vrouw kan volgend jaar een eeuwig visum krijgen.’

*

Ik duwde mijn fiets de heuvel op. Halverwege ontmoette ik mevrouw Suzuki, die op weg was naar huis. ‘Waar gaat u heen?’

‘Naar mijn Japanse les.’

‘Geeft u les?’ vroeg ze verbaasd.

‘Ik neem les.’

‘O, u neemt les,’ zei ze met een glimlach om die overjarige man in zijn korte broek die nog steeds naar school ging.

*

Mevrouw Suzuki bracht haar vuil naar de steeg. Het regende.

‘Het is vandaag ouderdomsdag, hè?’

Ze hield haar parapluie ook een beetje boven mij. ‘Ja, het is vandaag ouderdomsdag. Ik heb gisteren van de gemeente geld gekregen voor iets lekkers. Dat is een van de weinige voordelen van de ouderdom. Dat ze je zomaar geld brengen.’ Ze lachte erom. ‘Was u weer weg?’

‘Een paar dagen maar.’

‘Het is altijd donker bij u. Ik zie u zo weinig.’

*

‘Ik ben naar het ziekenhuis geweest. Al mijn medicijnen waren op.’ Ze toonde me de zak met nieuwe medicijnen. Ze hield een parasol boven haar hoofd.

‘U kunt weer even vooruit.’

‘Het is warm, hè? Ik moet van de week nog naar het graf van mijn man. Daar zie ik wel tegenop als het zo warm is.’

‘Is het graf ver weg?’

‘Buiten de stad, bij Hoogstaart.’

‘Daar is toch ook het graf van de Showa-keizer?’ De Showa-keizer: de postume naam van Hirohito.

‘Bent u daar wel eens geweest?’

‘Een paar keer. Het is daar mooi.’

‘Ik ging vroeger altijd zonder de jongens naar het graf van mijn man. Met de trein en het laatste stuk met een taxi. Dit jaar ga ik samen met de jongens. Misschien kunnen we een grote taxi nemen. Hebt u in uw land ook dodengedenkdagen?’

‘Niet zoals hier.’

‘Maar u hebt toch wel graven?’

‘Ja, die hebben we ook.’

‘En moet u daar dan nooit heen?’

‘Eh, jawel, maar niet op vaste dagen.’ Ik voelde me betrappt. Hoeveel jaar was ik nu al niet naar het graf van mijn moeder geweest?

‘Worden de doden in uw land ook verbrand?’

‘Verbrand of begraven. Het kan allebei.’

2001

Ik haalde de was af. Mevrouw Suzuki was achter in haar tuin, bij de compostton. Ze trok dode takken van de struiken. Om haar hoofd en hals had ze een handdoek geslagen. Een van de takken werkte niet mee. Uit alle macht rukte ze eraan. Plots verdween ze uit zicht. Van het uiterste deel van de veranda kon ik haar zien. Daar lag ze, benen in de lucht.

‘Mevrouw Suzuki, mevrouw Suzuki!’

Gedesoriënteerd keek ze om zich heen. Ze probeerde op te staan. Met behulp van een boompje trok ze zich overeind. Ik holde naar beneden, schoot mijn kleppers aan. Bij haar poort riep ik haar weer. Ze hield zich nog vast aan het boompje. Met haar rechtersvoet stond ze op een blik. ‘O, u bent het. Ik was gevallen.’

‘Ik zag het gebeuren. Hebt u zich bezeerd?’

‘Ik weet het niet. Ik geloof het niet.’

‘De grond is hier niet zo hard.’

Ze klopte haar broek af. ‘Ik geloof dat het wel gaat. Ik was bezig in de tuin. Die bladeren moesten een keer opgeruimd worden. Het is zo’n naar gezicht, die bladeren. Toen viel ik.’

‘Ik zag het toevallig.’

‘Die nare bladeren ook.’

‘Laat u die bladeren maar liggen. Ze zijn voer voor de bomen.’

‘Ja, dat is wel zo. Ik laat het hier maar bij, voor vandaag. Hebt u zin in een kopje thee?’

‘Eh, jawel, maar ik moet eerst even de rest van de was afhalen. Ik kom over een half uurtje. Is dat goed?’

‘U bent hier altijd welkom.’

‘Tot over een half uurtje dan.’

‘Kunt u me nog even helpen mijn schoen te zoeken? Ik kan hem nergens vinden.’

De schoen, een slof met een houten zool, lag omgekeerd tussen het gebladerte. Ik zette hem voor haar neer. Ze trok haar sok uit en stapte van het blik in de slof.

‘Ik neem die zak met bladeren wel. Waar moet hij heen?’

‘Daar, bij de tuinspullen.’

‘Ik geloof dat ik me niet bezeerd heb,’ zei ze binnen.

‘Waar mag ik zitten?’

‘Overal. Er zijn geen besproken plaatsen.’

‘Maar dit is toch uw plaats?’

‘Nee hoor. Gaat u maar zitten. Het is aardig van u dat u gekomen bent. Zo wordt het een fijne middag dankzij mijn val.’ Ze schonk groene thee in en reikte me koeken en gesuikerde bonen die over waren van nieuwjaar. Aan een half toegetrokken overgordijn hingen twee gewassen sokken en een knaapje met een onderhemd.

Het huisaltaar was verplaatst. Het stond wat hoger dan verleden jaar. De tv stond ook anders, prominenter. Tegen alle muren was rotzooi opgestapeld. Gesorteerde reclameblaadjes, katoentjes, zakken, cassettebandjes. Op een rond tafeltje stonden zeven theebussen, op de vloermatten een grote elektrische thermoskan en een broodrooster.

‘En wat doet u zoal voor uw plezier?’ informeerde ze.

‘Ik lees graag en ik speel tennis met mijn vrouw.’

‘En wat leest u?’

‘Boeken.’

‘Boeken uit uw land?’

‘Ook wel.’

‘Ik zing voor mijn genoegen. Vroeger heb ik wel veel gelezen, voorgelezen aan de kinderen. Vertellingen, hè. Maar toen ze wat ouder werden ben ik voor hen gaan zingen. Houdt u van muziek?’

‘Jawel.’

‘Neemt u nog een koek.’ Ze schoof twee schalen lekkernijen naar me toe.

‘Dank u wel.’ Ik nam nog een koek.

‘Wilt u mijn favoriete lied horen?’ Onder stofjes en naaigerei stond een cassettespeler. Uit een boodschappentas haalde ze een bandje. ‘Hier hebt u de tekst.’ Een man begon te zingen. Ze deed haar ogen dicht en zong zachtjes mee. Toen het uit was schonk ze heet water uit de thermoskan in het theepotje. ‘Mooi hè?’

‘Prachtig.’

Mevrouw Suzuki nam de tekst voor zich, zette haar bril op en weer af. ‘Het gaat over een misdadiger.’ Ze zong het nog eens, ditmaal zonder begeleiding. Haar stem kraakte als een oude plaat. ‘Wilt u het bandje lenen? Ik geef u ook de tekst mee. Dan kunt u het instuderen.’

‘Graag.’

Ze vertelde over thuis, Foekoeshima, in noordelijk Japan, over haar man en kinderen. ‘Mijn man is al zó lang dood. En ik leef nog steeds. Ik denk dat dit misschien wel mijn laatste jaar wordt.’

‘Japanse vrouwen kunnen erg oud worden. Ze hebben de hoogste levensverwachting van heel de wereld,’ kletste ik.

‘Ach, ik verwacht niet zo veel leven meer. Mijn kleinste is al achtenveertig. Een van mijn twee dochters is al gestorven. Eenenvijftig werd ze maar. De twee oudste jongens zijn al met pensioen.’

‘Zijn uw kinderen nog geweest met nieuwjaar?’

‘Op de tweede januari. Allemaal. Ik heb sushi laten bezorgen. Drie van zúlke schalen. Zoveel dat we het niet op konden. Zonde van die lekkere spullen, maar je kunt ze niet bewaren. Vroeger kookte ik dan zelf, maar daar ben ik te oud voor. De man van mijn overleden dochter was er trouwens ook bij. Ze is zo jong gestorven. Aan kanker. Die kanker was uitgezaaid naar alle organen. Ze was zó ziek. Vlak voor haar dood hebben ze haar nog hierheen gereden, met

de ziekenwagen. Ze wou dat ik nog eens voor haar zong. O, mijn dochter kon veel beter zingen dan ik, hoor. Ze was dol op muziek. Ze bleef me maar bedanken. Ik zei: "Je moet me niet bedanken! Je moet beter worden!" Maar ze kon natuurlijk niet beter worden. Hier, hier hadden ze haar gebed. Ze leek heel blij. Ja, ik heb voor haar gezongen. Toen had ik nog een betere stem, hoor. Van haar moest ik maar blijven zingen.' Ze woelde weer in de boodschappentas, vond een bandje. Mevrouw Suzuki's eigen stem. Liedjes over liefde, natuur en geluk. Zachtjes zong ze mee met zichzelf, de ogen dicht, het hoofd met haar bolle, strakke wangen iets scheef.

Die vrouw en haar weemoedige gezang maakten me even diep gelukkig.

Ze gaf me een handvol koekjes mee naar huis ('voor uw vrouw').

*

'Moeder is er niet,' zei de oudste schoondochter, die eens in de week een beetje kwam schoonmaken bij mevrouw Suzuki.

'Dit is voor uw schoonmoeder. Van de onbespoten-groenteboer. Ze zien er niet mooi uit, maar ze zijn wel lekker.'

'O, zonder gif? Hartelijk bedankt,' zei ze plichtmatig. Ze nam de zak mandarijnen aan.

Een paar uur later liep mevrouw Suzuki in de steeg. Ze wenkte me. 'Dank u wel voor de lekkere mandarijnen.'

'Ze zijn lekker, hè?'

'Wilt u een kopje thee?'

'Eh, ja, lekker. Maar ik blijf maar even. Mijn vrouw belde net op. Ze komt vandaag vroeger naar huis.'

'Werkt ze dan ook op zaterdag?' vroeg ze verbaasd.

'Ook op zaterdag.'

'Komt u maar binnen. Het licht in de hal is kapot en ook de televisie doet het niet.' In de hal knipte ze een zaklantaarn

aan. Het was koud in huis. 'Houdt u van motsji?' Motsji: gestoomde gestampte rijst.

'Daar hou ik wel van, ja.'

Drie stuks motsji legde ze in een verroest oventje.

'Zal ik eens in de stoppenkast kijken? Misschien is er wel een zekering gesprongen.'

'Als u dat zou willen doen. De stoppenkast is in de keuken.'

Ik stak de gang over, stapte over kranten en dozen om in de keuken te komen, waar stapels serviesgoed op het vloerzeil stonden.

'Daar, boven u. Daar zitten de stoppen.'

Ik opende het kastje. Veertig of vijftig jaar oude stoppen. Elke zekering was met een draadje en bestempeld loodje verzegeld. 'Hier mag ik, geloof ik, niet aankomen.'

'Ik bel maandag wel een elektricien. Elektriciens moeten ook leven.'

'Zal ik de televisie op een ander stopcontact aansluiten?'

'Nee, laat u maar. Het is wel rustig zo.'

In de huiskamer vertelde ze over karaokeles. Tweemaal in de maand ging ze met een clubje van dertien bejaarden naar een zanglerares. Met haar 72 jaar was die dame nog jong. 'Dit stond vanmiddag in mijn brievenbus. Geen idee van wie ik dit gekregen heb.' Een plastic etensbak zette ze op het tafeltje.

'O, ik heb gezien wie het was. Die mevrouw die hier wel vaker komt. Op haar scooter. Ze heeft een roze helm.'

'Ah, mevrouw Zwerk! Wilt u er ook een hapje van? Ze kan goed koken.'

'Dat is wel aan haar te zien.'

'Ja, ze is wel een beetje mollig.'

'Eet u dit maar alleen op. Uw avondeten.'

'Nee, het is veelsteveel. Dit kan ik niet in mijn eentje op.' De helft schepte ze uit de bak op een schaalte. Dat schoof ze naar mij toe. 'Houdt u zich maar niet in.'

'En wat zingt u op karaokeles?' vroeg ik, een hap nemend.

‘O, het maakt niet uit. Alles is goed. Ik zing daar ook wel eigen liedjes.’

‘U zingt eigen liedjes? Maar dan is het geen karaoke meer. Karaoke is toch als je met liedjes van anderen meezingt?’

‘In onze club willen ze altijd dat ik mijn eigen liedjes zing, hè. Ze weten dat ik zelf liedjes gemaakt heb. Wel een stuk of veertig liedjes.’

‘Ja?’

‘Na de dood van mijn man heb ik de meeste liedjes gemaakt. Ook de teksten heb ik zelf geschreven. Ik was toen zo verdrietig. Dat verdriet kon ik zo een beetje uiten, hè.’

‘En die liedjes van laatst, die had u ook zelf geschreven?’

‘Nee hoor. Die zou ik niet aan u hebben laten horen als ze van mij waren geweest. De mijne zijn niet zo goed.’

De motsji was intussen gepoft. Van ongeraffineerde riet-suiker en zoute soya roerde ze een dikke, naar drop smaken-de pap, waarin ze de motsji legde.

‘Zijn deze allemaal voor mij?’

‘Voor u. Ik heb er al zoveel op.’ Ook een schaalje ingelegde groente gaf ze me.

‘U hebt geen pijn meer van die val?’ vroeg ik met volle mond.

‘Ik voel het nog wel, maar het is goed afgelopen, hè. Als ik in de tuin ben pas ik nu nóg beter op.’

In ons huis was het licht aangegaan. ‘Ik geloof dat mijn vrouw thuis is gekomen. Het was allemaal heerlijk!’ Een kom zoete bonensoep die ook voor me klaarstond, dronk ik snel op.

Annelotte vond dat ik niet meer zo vaak bij mevrouw Suzuki op bezoek mocht gaan. ‘Je moet niet al haar eten opeten.’

‘Maar weigeren is beledigend.’

‘Daarom moet je zeggen dat je het druk hebt of dat je net hebt gegeten.’

‘Dat zeg ik ook, maar vervolgens krijg ik toch een hele maaltijd voorgeschoteld. Wist je dat ze zelf liedjes gemaakt heeft?’